

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Specvlvm Magnvm Episcoporum, Canonicorum,
Sacerdotvm Et aliorum Clericorum omnium tam
Secularium quam Religiosorum**

Tympe, Matthäus

[Köln], 1614

195. Vestes modestas amare, & simplici cultu incedere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51447](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51447)

corporis alpernati sunt vt ad veritatem & sapien-
tiam sectandam essent expeditiores.

Quot vero concionatores pro veritate mor-
tem subierunt? *Isaias* post multas conciones ha-
bitas in duas partes sectus occubuit. *Hieremias* Hoc est cō-
post carcerem & cathenas lapidibus obrutus, E-
zechiel occisus, *Amos* veste per tempora transfi-
xus, *Michaas* precipitatus interiit. *Apostoli* omnes
post tot labores, post tot peregrinationes, post
tam varias persecutiones Christo adiuncti sunt
in cruce ac variis tormentis. *Hieremias* dicitur. c.
1. Dedi te in ciuitatem munitam, &c. & *Ezech.* 3. Dedi
faciem tuam via lentiore, &c.

SIGNVM CXCIV.

*Vestes modestas amare, & simplici cultu ince-
dere, seu vestitu non eleganti, compto,
& pretioso, sed vulgari corpus
exornare.*

1. **C**VM *Macharius* ille *Alexandrinus* vna cum *P. Platina*
Caltero Machario Nilum transmissurus *li. 2. de bono*
Naum conscendisset, vterque pannis oblitus, *status reli-*
habituque despiciato, eademque nauis duo quoq; *giosi c. 1.*
tribuni veherentur cum maxima pompa equo-
rum, famulorum, aurearum vestium, alior ex his
Dei famulos conspicatus sedentes in angulo: *Be-*
tivos, inquit *qui mundum illuditis: cui Macharius, nos*
quidem mundum, Vos autem mundus illudit. Quo ille
tam breui dicto ita compunctus & quasi illumi-
natus est vt domum reuersus statim omnib. quæ
habe-

habebat distractis monasticam vitam secutus sit. Fecit quod Bernardus (ecce nos reliquimus omnia) consulit, melius esse hec terrena relinquere, quam ab illis relinqui. Idq; vere intellexit quod Greg. (18. mor. 12.) scriptum reliquit. *Diu cum nostris rebus durare non possumus, aut illa nos viuentes quasi deserunt pereundo.*

*P. Platus
li. 2. c. 28.*

2. *Eugenius III. Pontifex.* Cum Pontificiis vestibus exterioribus fulgeret, interius tamen semper monasticum habitum retinuit, laneam tunicam & cucullam, in qua etiam cubabat. Foris hominum oculis pontificis maiestatem, intus Dei oculis religiosam humilitatem perpetuo exhibebat. Quin etiam lectus tamen si purpureis cortinis aureisque fulcris ornatus, tamen ex puris paleis duroque stramine fait. De hoc confulat Epist. 236. S. Bern. ad omnem Romanam curiam.

*Circiter
An. M.C.L.*

3. *Bonifacius* (Romualdi discipulus) regio ortus sanguine (Ochonis 3. Imp. propinquus itaq; ei charus vt animam suam eum appellare solebat) à Pontifice gentis Ruffiæ Archiepiscopus institutus, nihil tamen de pristino vestium & inedite rigore remisit: quin imo cum nudis pedibus equitaret, tanta erat vis frigoris vt ex equo descendens congelatum pedem à subhærente ferro uellere non posset, nisi aqua calida superfusa. Cui ad barbaram Rusorum gentem venisset, Christi que legem Regi prædicare cœpisset, creditus est primum ab eo, victus quærendi causa, nota commenta circumferre. Verum cum multa munera quæ ei obtulerat, constanter recusantem, insuper etiam per medios ignes transeuntem vi-

*Ingentes
fructus nu-
ditatis.*

diffet, non modo cum toto suo regno Euangelium complexus est, sed ipsemet, filio quem habebat hærede instituto, Bonifacij discipulus fieri decreuerat, idque perfecisset nisi Paulo post Bonifacius à Regis fratre impie mactatus esset, quod ipsi quidem bene euenit, atque ex vetere eius desiderio vt martyr fieret, & vineam à se plātatam sanguine irrigaret.

4. *Ioannes Baptista* vestimentum ex p^lis Camelorum erat contextum, rude ergo & asperum erat indumentum quod Cilicium appellatur. De hoc amictu Paulinus consularis:

Ioannem pili Camelorum hirtoto tegmine vestiebant.

*Vestis erat curui seris conferta Cameli
Contra luxuriam molles duraret vt artus,
Arceretque graues compuncto corpore somnos.*

*V. Baron.
An. Ch. 31.*

Adhæc cum in Palæstina Zonis vterentur laneis, Ioannes ex Zona etiam corporis afflictionem pellicea cingebatur. Vnde S. Hierony. vterque (Helias & Ioan. Bap.) Zona pellicea adstrinxit & mortificauit lumbos suos.

*ad Deme.
Ep. 8.*

4. *Ioannes secessit in solitudinem* pene infatulus, hominum conuictus & frequentiam bestiarum societate commutans. Credebat enim cum facilius tum esse securius feris obistere quā hominum dementiæ. Quæ solatia habuerit, quibusue in deliciis alitus sit tenerrimus Ioannes & generosis ortus parentibus ex Euangelio notum est. Nam locustis & rusticano melle victitauit, in asperis cauernis diutissime latuit, & Camelorum pellibus delicatum corpusculum vestiuit.

*Prodigiōsa
sanctitatis
puer.*

5. S. Ia-

De anti-
quo usu
vestium
clericorum
consulo Ba-
ron. to. 4.
an. Ch. 194
pag. 585.

Baron. to. 6
an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

an. Ch. 158.

5. S. Iacobus lineum habuit amiculum, minus
quam attonus, nec oleo unctus, nec balneo usus.
Hinc apud Iudæos in tanta veneratione fuit
soli permissum sit sancta sanctorum intrare, et
Deo laudis sacrificium pro populo offerre. Ege-
sip. li. 5. Euseb. li. 2. c. 23.

Ad imitationem autem primi huius Ecclesie
Hierosolymitanæ Episcopi qui sordone tantum
simplici induebatur S. Iacobi fratris Domini, et
in ipsius domini in eo loco Crucifixi memoria
factum est ut Hierosolymitani Episcopi hanc
circumspecte vestiti incederent, sed viliori habere
tu quam illis Ecclesie Clerici.

6. S. Iohannem etiam Euangelistam sordone
amiculum Hierosolymis aliquando fuisse
constat. Beda in ca. 14. Mar. 7.

Serm. de
vita cleri-
Sabel le. 2.
c. 8.

7. S. Augustinus Episc. veste non magis com-
magisque ambitiosa quam illi quibus preerat
voluit. Si quis elegantiosem sibi dono offerret
acceptam venum iubebat dari, ut pecuniam in
exactam cum aliis communicaret. Vestimenta
ait possidius, & calceamenta, vel lectu alia ex ma-
to & competenti habitu erant, nec vitula nimium
abiecta plurimum.

In vita.

8. S. Bernardus Abbas veste quidem satis vilis
nimium squalenti usus est, ac dicere solitus, ni-
nicam sordibus obsoletam, restem desidia
sordis esse, & eius immunditiam incedere
ad hipocrisim spectare, qua inanis gloria dum
derur contemni queritur. Quare etiam con-
silicio latenti sub veste carnem attereret, sibi
rele-

restitum est ipsum deposuit nec vnquam deinceps asperius indumentum quam ceteri fratres ferre voluit. Idem in declamatione ad verba: Ecce nos reliq. ait: *Res pauperum non pauperibus dare sacrilegij crimen est.* &c.

9. Paulus primus Eremita tunica de palmæ foliis contexta nuditatem textit, hanc tunicam S. Antonius cum defunctum Paulum sepeliuisset habuit in deliciis, non nisi festis solemnibus eam induens, de hac etiam ait S. Hieron: Si mihi Dominus optionem daret, multo magis eligerem tunicam Pauli cum meritis eius quam regum purpuram cum regnis suis.

10. Hilarionem Abbatem accepimus nihil aliud quo corpus suum operiret habuisse præter sacco, ac pellicem ependitem, rusticumque sagam.

11. S. Hieronymus etiam sacco indutus erat quæ ^{Hieron. c. 3.} Eusebius discipulus eo defuncto accepit, & in honore habuit, tactæ eius valetudinarios curans, & ad vitam mortuos reuocans. Augu. Epi. 206. ca. 2.

12. Tegendo corpori S. Erancisci tunica vna ea ^{Bonau.} que crassi filii impolitæ que texturæ satis fuit. Nuditatem hanc hyemis tempore calumnianti ac petenti vt sibi guttulam sudoris venderet, respōdit, eam se Christo non hominibus vendere.

13. S. Chrysostomus vehementer in alium ^{Hom. 50. 17} calceamentorum inuehens ait: ^{Matt. 1.} *Quam veniam habere poteris, cum neque Vxori, iubente Paulo, pretiosa ^{Tim. 2. Nā} vestes permittantur, tu calceos luxuriosissime polias? ^{implicat.}* Et: *Adiumenta sunt vt lutum & omnes terra*

terra sordes audacter conculcemus. Si tu ab huiusmodi
labe munda cupis calceamenta seruare, cernicibus tuis
atque capiti connecte.

Langhecr.
de vita &
hon. cler. li.
6. c. 14.

14. Carolus Borromæus Archiep. Mediolanensis
vestes sacras maxime curaret, suas tamen postillimas
interiores negligebat, ita ut aliquando non
habere putaretur præter unum thoracem & tri-
par caligarum, nullus ex tota ipsius indumento
plicas ferebat, aut gladios vel arma ge-
bat.

15. In Epitaphio Berengarij Ecclesie An-
gauensis in Francia diaconi (qui hæresim suam de
SS. Euch. in Concilio à Nicolao 2. Congregato
anathematizauit, præbendam suam reliquit &
in insula S. Cosmi 28. Annos pœnitentiam egit
mortuus An. 1088.) in huius inquam Epitaphio
inuenio hosce versus.

Cui vestis textura rudis, cui non fuit vnguam
Ante sic potus, nec cibus ante famem.

Sur. tom. 3.

16. D. Antonius Archiep. florentinus fecerat
omnes impudico & meretricio habitu vestitus
quasi instrumenta Dæmonum ad perdetas
animas ex templis omnibus sue ciuitatis
pulit.

Cap 144.
Quærant
potius cul-
tum cordis
quam cor-
poris.

Regula Canonicis in Cõcilio primo Aquile-
præscripta ait: Canonicis totis viribus elaborandum
ut & indumenta virtutum habeant interius. & per
moderatum cultum caueant de honestate religio-
gnitatem exterius. Oportet Canonicos S. Scripturas
auctoritati parere, sanctorumque patrum doctrinam
vigilanter perpendere, ut humilitatem quam cor-
poris

stant, actu, habitu, incessu, ipsa etiam equitatione religiosissime demonstrant, plusque velint s. conuersione eximieque moribus quam ornatu vestium fulgere. Si enim more coniatorum in se ornandis nitore vestium, phaleris equorum, ceterisque humana vanitatis rebus abusi fuerint, scilicet vt se similibus vti debere contendant, in quo eorum conuersatio à laicis distare videbitur. Decet porro vt talis sit vestium cultus qui occasione vanitatis careat, & nihil nouitatis, nihil superfluitatis redeat, nihilque reprehensionis aut detractionis habeat. Synodus Carthag. 4. ait c. 45. Clericus professionem suam & habitu, & incessu probet, & ideo nec vestib. nec calceamentis decorem querat.

Synodus VII. An. Chr. 16. Omnis iactantia & ornatura corporalis à sacro ordine aliena est. Eos ergo Episcopos vel Clericos, qui se fulgidis vel claris vestibus ornant, emendari oportet. Quod si in hoc permanserint, epitomio tradantur, omne quippe quod non propter necessitatem suam, sed propter venustatem accipitur elationis habet calumniam: Quemadmodum magnus ait Reg. breu. c. 2. Basilius. A prisicis enim vsque temporibus omnis sacer- 4. tus vir tum mediocri & vili veste conuersabatur. Sed neque ex sericis texturis vestem quis variatam induebat, neque apponebat variorum colorum ornamenta in summitate vestimentorum, audierant enim ex Deifona lingua: Qui mollibus vestiuntur in domo Regum sunt. Syn. Matt. 11. 8. Trid. in decreto de reformatione c. 6. ait: Et si habitus non facit monachum oportet tamen clericos vestes proprio congruentes ordini semper deferre, vt per decetiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant. Tanta autem hodie aliquorum inoleuit temeritas religionisque contemptus, vt propriam

Eee

priam

pria dignitatem & honorem clericalem pariter
 dentes vestes etiam deferant publice laicales, pe-
 des in diuersis ponentes, vnum in diuinis ali-
 rum in carnalibus. Propterea omnes Ecclesi-
 cae personae, si postquam ab Episcopo suo etiam
 per edictum publicum moniti fuerint, honori
 habitum clericalem, illorum ordini & dignitati
 congruentem & iuxta ipsius Episcopi ordinem
 & mandatum non detulerint per simu-
 lionem ab ordinibus, vt officio & beneficiis
 fructibus, redditibus, & prouentibus ipsorum be-
 neficiorum, nec non si semel correpti deinceps
 hoc deliquerint etiam per priuationem officio-
 rum & beneficiorum coerceri possint & debent
 secundum constitutionem Clementis V in con-
 cilio Viennensi editam.

De offic.

Card. c. 15.

Cardinalibus splendorem aliquem & orna-
 tum & maiestatem permittit P. Platus ne dignitas
 vilescat. Est enim hoc valde proprium humane
 naturae vt sensibus moueatur, quia quam diuina
 anima in hoc corpore viuit propter admirabilem
 lam coniunctionem, quae est inter vtunque
 minime necesse est vt velit nolit is afficiatur
 per sensus ac praesertim per oculos ingenitum
 Quae fuit causa cur Deus ipse animo quidem
 cipue ac spiritu colere se voluerit, sed praeter
 ternam etiam quaedam iusserit adhiberi, vt se
 no captui accommodaret. Itaque in veteribus
 etiam de vestimentis & ornatu summi sacerdotum
 multa praescripsit quae omnia praeter mysterium
 quod continebant eo etiam pertinebant vt
 admirationem quandam apud populum mouerent.

Nec valet quod obiici possit de Ss. Apostolis, qui nullo eiusmodi externo apparatu, ac potius in ^{2. Cor. 11.} summa paupertate, in fame & siti, in frigore & nuditate, vt Paulus ait, prælatorum statum cum tanta dignitate tenuerint. Hæc enim fuit certa quædam ratio & illorum temporum propria, cū Ecclesiæ fundamenta iacienda essent, ne orbis conuersio humanæ potentia tribueretur. Accedebant miracula quibus sibi venerationem satis superque conciliabant. Num autem cum & hæc signa prodigiaque cessarint, & Ecclesia iam satis fundata, & propagata sit, sine dubio nisi aliquid esset quod hominum oculos caperet, non modo apud rudes & vulgares (qui fere tantum capiunt quantum vident minimumque ratione vtuntur) sed plane apud omnes minor esset reuerentia & auctoritas prælatorum, labaretque in multis Ecclesiastica obedientia, ex quo etiam contemptus sequeretur. Etiam S. Augustinus Episcopalis vitæ exemplar aliquid argenti ad suam mensam ^{c. 16. p. 3. tit. 21. c. 2.} adhibuisse perhibetur. Vult tamen dictus P. Plautus ne extra modum sumptu & magnificentia procedant Cardinales in domo, in suppellectili, numero & vestitu famulorum, & reliquis B. Antonius inter alia Cardinalium peccata commemorat si nimiam familiam alant. Idem confirmat Aluarus: *Si, inquit, excedant in familia nimis magna, in famulis, in equis, in vestibus pomposis, in suppellectili pretiosa.*

Recte S. Bernardus de omnibus Ecclesiasticis: *Conceditur vt si bene deseruis de altari viuas, non autem vt de altario luxurieris, vt de altario*

Eee 2 super-

v. locum de diuitiis. superbas, vt inde compares tibi frana aurea, fellas depi-
 ctas, calcaria de argentata, varia griseaque pellicea ex
 collo & manibus ornata purpureo diuersificata. Denique
 quicquid prater necessarium victum simplicemque res-
 titutum de altario retines tuum non est, rapina est, sacri-
 legium est, &c. Et li. 3. ad Eugen. ponti. Quid sibi vult
 quod Clerici aliud esse, aliud videri volunt? nempe hodie
 tu milites, quaestu clericos, actu neutrum exhibent. Nam
 neque vt milites pugnant, neque vt Clerici Euan-ge-
 lizant, cuius ordinis sunt cum vtriusque esse cupiunt, v-
 trumque deserunt, vtrumque confundunt, vniuscuiusque
 in suo ordine resurget isti in quo? an qui sine ordine per-
 cauerunt sine ordine peribunt? aut si summe sapienter
 Deus veraciter creditur à summo vsque deorsum, nihil
 inordinatum relinquere, vereor non alibi ordinatum
 quam vbi nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat.
 O miserandam sponsam talibus creditam parantibus
 qui assignata eius cultui proprio retinere quaestu non ve-
 rentur! Et: qui stipendiis qua sufficere debebant modice
 contenti superflua quibus egeni sustentandi forent im-
 pie sacrilique sibi retinent, & in vsus sua superbia, at-
 que luxuria victum pauperum consumere non verentur.

*Ser. 23. in
 Cant.*

Ser. 33.

Et cum persecutiones quasdam Ecclesiarum
 stitissimas descripsisset, hanc vnam describit v-
 ranium maximam, quando, inquit, Ministri Christi
 sunt & seruiunt Antichristo. Honorari incedunt à
 bonis Domini qui Domino honorem non deserunt. In
 splendida mensa, & cibus & scyphis: inde comestiones
 & ebrietates: inde redundantia torcularia, & p-
 tuaria plena, eructantia ex hoc in illud, inde dila-
 mentaria, inde referta marsupia. Pro huiusmodi viciis

esse & sunt Ecclesiarum Præpositi, Decani, Archidiaconi, Episcopi, Archiepiscopi, intestina & insanabilis est plaga Ecclesie. & ideo in pace amaritudo eius amarissima. Et: intueri quomodo incedunt, nitidi & ornati, circumamicti varietatibus tanquam sponsa procedens de thalamo suo. Vnde vero hanc illis exuberare existimas rerum affluentiam, vestium splendorem, mensarum luxuriam, congeriem vasorum argenteorum & aureorum nisi de bonis sponsa? inde est quod illa pauper & inops & nuda relinquitur, facie miseranda, inculta, hispida exanguis. Propter hoc non est hoc tempore ornare sponsum, sed spoliare, non est custodire, sed perdere, non est defendere, sed exponere, non est instituere, sed prostituere, non est pascere gregem sed mactare & deuorare.

Hæc & plura alia de hoc argumenta multis in locis S. Bernardus adfert. Concilium Tridenti. *Sess. 25. c. 7.* de Episco. & Card. sanxit vt modesta suppellectili, & in mensa frugali victu contenti sint, & in reliquo vitæ cultu, atque in tota domo nihil appareat, quod à sancto hoc instituto sit alienum, quodque non simplicitatem, Dei ælum, & vanitatum contemptum præ se ferat. Externam amplitudo auctoritatem quidem & reuerentiam *Intra fines conciliat, sed habet ea res modum suum, ex de- te contine.* coro personæ, qui modus si transeat, non tantum non conciliatur auctoritas sed potius im- *d. 41. pen-* minuitur. Concilium Carthaginense ait: Episcopus *Noli tran-* vilem suppellectilem, & mensam & victum pauperem silire *sines.* habeat, & dignitatis sue auctoritatem fide & vitæ me- *ritis* quarat.

Ecc 3 Hæc

Hæc est, ait P. Platus, via certissima & optima
venerationis acquirendæ inter homines, si vir-
tus emicet, si integritas, si grauitas, religio, & pie-
tas ita emineat vt ab omnibus conspiciatur. De
magno illo *Nicolao Myrensi* Episcopo ita tradi-
tum est, cum Episcopus esset factus, cepille et
veste etiam vilidri, & neglectiori quam antea so-
leret, in qua nullus omnino esset nitor, aut fulgur
sed caligatæ potius humilitatis & modestiæ si-
gnificatio. Et tamen tantum abfuit vt ea res ali-
quid detraxerit de opinione, vt etiam multum
auxerit.

*Imitare
clericos
frugi.*

Cardinalis Borromæus omnem suppellectilem
alicuius pretij, conopææ, aulææ, aliaque eius ge-
neris abs se remouit. Vestibus vt ebatur externis
quidem vt Cardinalis, interioribus vero et
simplici panno & tela, quin etiam cubicularis a-
mictus ex panno erat cineritio, rudi & crasso, qui
ipsam vestem quatuordecim totis annis non
mutauit.

Quid hæc & multa alia quæ constanter ad
mortem vsque seruauit de eius celebritate im-
minuerunt? potius multum addiderunt. Nam
qui hæc speciosa habent multi sunt, neque id vir-
tutis est sed copiarum, quæ etiam in insipientem
cadere possunt & sæpe cadunt. At vero illa spe-
nere sapientiæ est, ideoque admirationem potius
& commendationem parit.

*3. doct.
Christ. c. 22*

At inquis quæ forma mediocritatis tenenda
est? S. Aug. ait: *Quisquis rebus pretereuntibus
alius vitur quam sese habent mores eorum, cum quibus
viuit, aut temperans aut supersticiosus est. Quisquis*

sic eis vitur vt metas consuetudinis bonorum inter quos
versatur excedat aut aliquid significat aut flagitiosus
est. In omnibus enim talibus non vsus rerum sed libido
vtentis in culpa est. fieri enim potest vt sine aliquo vitio
cupidinis vel voracitatis preciosissimo cibo sapiens vta-
tur, insipiens autem foedissima gula flamma in vilissi-
mum olus inardescat.

Clericalis habitus grauitatem, & illis, V. lo-
cum de familia, ipsis clericis maioris modestiae
necessitate in quendam imponit. Velim omnes
ponderare illud S. Bernardi: Cur carnem tuam pre-
tiosis rebus impingues & adornas quam post pau-
cos dies vermes in sepulchro sunt deuoraturi? &
animam tuam bonis fidei operibus non adornas
quae Deo & Angelis eis praesentanda est in iudi-
cio? cur animam tuam vili pendis & ei carnem
praeponis? dominam ancillari & ancillam domi-
nari magna equidem abusus est. Tanta, ait, S. Hie-
ron. debet esse scientia & eruditio Pontificis, vt & gres-
sus eius & mores, & diuersa vocalia sint, veritatem
mente concipiat & toto eam habitu resonet & ornatu.
Et: Sunt quidam mei ordinis quibus omnis cura est de
vestibus, si bene oleant, si pes laxa pell. non solleat, cri-
nes calamistri vestigio rotantur, digiti de annulis ra-
diant, & ne plantas humidior via spargat vix imprimant
summa vestigia. Tales cum videris sponso magis existi-
mato quam clericos. Et ad Nepot. de vita Cler. Or-
natus & sordes pari modo fugienda sunt, quia alterum
delicias, alterum gloriam redolet. Vt etiam ad Eu-
stoch. scribit: nec affertur sordes nec exquisitae
munditiae conueniunt Christiano.

Ecc 4

Ad

V. Locum
de familia.Ouid. Sint
procul à
nobis iue-
nes vt fœ-
mina culti.Ep. 128. ad
Fab.

Ad Oceanum Ep. 80. ait : comunt le vestibus
& munditiis corporis, cum omnis istiusmodi oc-
natus & cultus sordibus fœdior sit.

1. Pet. 3.

S. Greg. hom. 6. in Euang. inquit : Nemo existens
in luxu neque studio pretiosarum vestium peccatum do-
esse, quia si hoc culpa non esset nullo modo Iamnen
Dominus de vestimenti sui asperitate laudasset. Si cultus
vestium culpa non esset, nequaquam Petrus Apostolus per
Epistolam feminas à pretiosarum vestium appetitu com-
pesceret quasi dicat, quæ culpa est viros hoc appe-
tere, à quo curavit Pastor Ecclesiæ & feminas
prohibere? Zacharias Papa in synodo Romana c.
3. Episcopi, Presbyteri, Diaconi, secularibus indumentis
non utantur, nisi ut condecet tunica sacerdotali (talar-
ri) &c.

Leo IV. in Synodo Roma. ca. 12. sine ornatu sacer-
dotali extra domos sacerdotes apparere non conuenit,
&c.

S. Bernardus in Exod. li. 3. de confid. non dubita-
uit arguere summum Pontificem Eugenium
quod neglexisset obseruationem legum de ha-
bitu Clericorum in Synodo Remensi latarum.
Falleris si teneri, putas, si non putas ipse peccasti, aut pu-
tuens que non tenerentur, aut que non tenerentur dis-
mulans : præcipimus iuste, ut tam Episcopi quam
clerici neque in superfluitate seu inhonesta ve-
rietate colorum aut fissura vestium intuentium
(quorum forma & exemplum esse debent) offe-
dant aspectum, sed potius ita in suis actibus emen-
ta condemnent & amorem innocentie conser-
uatione demonstrent, sicut dignitas exigit ordi-
nis Clericorum.

Quid

Quod si moniti ab Episcopis suis intra 40. dies non obtemperauerint Ecclesiasticis beneficiis eorundem Pontificum auctoritate priuentur. Episcopi vero si præfixam pœnam irrogare neglexerint, quia inferiorum culpæ ad nullos magis referendæ sunt, quam ad desides negligentisque rectores tam diu ab officio Pontificali abstinêat donec pœnam à nobis constitutam Clericis sibi subiectis imponant. &c.

Luxus vestium interdictus, sed non restrictus pœna dictata, sed minime secuta est. Idem term. i. Supermissus est alloquens Monachos ait: *In habitu non iam calor, sed color requiritur, magisq; cultui vestium quam virtutum insistitur, &c.*

Sanctus Ambrosius de dignitate Sacerdotali capite quarto ait: Apostolus non carne Episcopum, sed mente docet esse ornatum, vt ille Sacerdos placeat Deo qui animam habuerit compositam Deo. 1. Tim. 3.
Tit. 2.

Sanctus Augustinus ad Ediciam Epistol. 199. dicit fuscam vestem suo tempore fuisse insigne continentiam profitentium. Cassianus libro 1. de vestibus cœnobiorum ait: Monachos vt cucullis vt sciant infantilem simplicitatem sibi imitandam esse, iuxta illud Matt. 18. v. 4. Nisi efficiamini sicut paruuli non intrabitis in regnum cœlorum.

Carolus Borromæus Cardin. in tractatu de ratione administrandi sacramentum confessionis docet: Quando propter ornatum & luxum in vestitu, factumque animi ingentem plerumque mortaliter peccetur his fere verbis, i. Primo

Eee s mor-

mortaliter peccat si quis vestitu splendidiore inducitur (veleose ornat) ob finem peccati mortalitatis. 2. Qui vestimenti sumptuosi gratia, vel ipse delinquit, vel si alij eius nomine præceptum Domini vel Ecclesie transgrediuntur, ita ut vestis non conficiatur festis diebus Sartori operandum sit, vel ipse faciat eum operari, aut crucum missæ officium omittere, vel ut alij omittant præbetur ab eo occasio. 3. Si causam præstat coniugi, iisque ad quos spectat eius sustentatio, ut plus quam privatae opes ferunt in vestitum impendant. 4. Si prævidet, ut merito debet prævidere, aut saltem probabiliter dubitat, quod odia vestium causa gignantur, dissensionese in ædibus fiant, vel quod indumenti causa coniux aut aliorum quispiam blasphemias euomat, aut lucra illicitosque contractus exerceat. 5. Si ornatus causa non sine peccato mortali superseadeat eleemosynis necessariis, aut legata pia non exequatur, aut familia quibus obstrictus est complere negligat. 6. Si pro veste mercedem operariis denegat solvere vel differt, aut ære alieno sic se obruit, ut cum tempore soluendo non sit futurus. 7. Si ut se splendide vestiat detrimentum proximo notabile infert, vel ita se exhaurit ut filias cum ad ætatem nubilem peruenerint, in matrimonio collocare non possit, quæ ex re magna damna solent existere. 8. Si prudenter colligi possit (repetest si quis supra quam suæ copie fuerint intumescat) quod non mediocria peccata similia huius

quæ dicta sunt inde prodibunt, aut dubitatio
 verisimilis habeatur quod accidere possint. 9. Si
 ornatus ad lasciuiam pertrahat & ad inhone-
 stum amorem sollicitet. 10. Si per se quidem eo
 non adducat, eo tamen indutus suspicetur occa-
 sionem ex eo ornamento datum iri certæ per-
 sonæ, vt illum inhonesto amore prosequatur,
 vel ne sic accidat probabiliter timeat. 11. Si quem
 ex sumptuosis quibus incedit vestibus per occa-
 sionem misere salutem perdere conspiciat, ta-
 men eum non studeat deponere.

Dionysius Richelius ait de vita Ecclesiastic.
 artic. 11. *Vir aut mulier se ornans, & suo ornatu in se
 hominum oculos prouocans, etiamsi nullum malum
 inde sequatur, tamen æternum supplicium patietur,
 quia venenum præbuit si fuisset qui biberet, &c.* Ergo
 Clericus spiret virtutem, non oleat vnguen-
 tum.

SIGNVM CXCVI.

*Virtutem cum eruditione con-
 iungere.*

1. **F**erdinandus Castellus Centuria 1. de Historia
 Dominicanorum: *Expedi, inquit, in pri-
 mis, vt qui sapientiæ huius (Theologiæ) studis sese
 dat, eo cogitationem intendat, vt non tam discat, quam
 vt operetur. Cum enim hæc studia suauissimum man-
 na pluant ac stillent quo mentes saturantur &
 ad virtutes solidas alliciuntur, exercitant semper*
 nouos